

Lomsdal-Visten
nasjonalparkstyre

Møteinnkalling

Utvalg: **Arbeidsutvalg Lomsdal-Visten**

Møtested: ,

Dato: 09.09.2024

Tidspunkt: 08:00

Eventuelt forfall må meldes snarest til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
AU 9/24	Søknad om dispensasjon fra verneforskrift Lomsdal-Visten nasjonalpark i forbindelse med restaurering av bolighus i Lislørja.		2024/6376
AU 10/24	Søknad om dispensasjon for bruk av deler av Lomsdal-Visten nasjonalpark til løshundprøver på elg, Helgeland elghundklubb.		2024/6085

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Arbeidsutvalg Lomsdal-Visten	9/24	09.09.2024

Søknad om dispensasjon fra verneforskrift Lomsdal-Visten nasjonalpark i forbindelse med restaurering av bolighus i Lislbørja.

Forvalters tilrådning

Søknaden innvilges med vilkår.

Med hjemmel i naturmangfoldloven §48 gis Johan Dagfin Nergård tillatelse til bruk av barmarkskjøretøy med lavt marktrykk i forbindelse med frakt av utstyr til restaurering av tak på våningshus i Lislbørja i Lomsdal-Visten nasjonalpark. Tillatelsen gis med følgende vilkår:

- Det skal kjøres slik at det ikke oppstår kjøreskader og eller utvise hensyn til naturmiljøet. Det kan kjøres på hogstavfall for å hindre slitasje på underlaget.
- Tillatelsen gjelder kun for området vest for våningshuset, mellom sjøen og tunet med inntil 4 turer tur/retur fra 10. september til 31. desember 2024.
- Før kjøring skal det gis beskjed til Statens naturoppsyn, Thomas Johansen på telefon 99437644, SMS er tilstrekkelig.
- Denne tillatelsen medbringes under transporten.

Tillatelsen sendes med kopi til Brønnøy kommune.

Søknaden

Miljødirektoratet eier eiendommen Lislbørja i Lomsdal-Visten nasjonalpark. Våningshuset på eiendommen er planlagt vedlikeholdt i år, og det er skrevet avtale med entreprenør om vedlikehold på taket. Nasjonalparkstyret har tidligere vært involvert i saken.

Entreprenøren, Johan Dagfin Nergård søker derfor nå om motorisert ferdsel fra sjø og opp til tunet med materialer til vedlikeholdet samt utfrakt av avfall etter restaureringen.

Naturmangfoldloven og verneforskrift

Lomsdal-Visten nasjonalpark/Njaarken vaarjelimmedajve ble opprettet ved kgl.res. av 29. mai 2009. Verneforskriften forvaltes av Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre.

Formålet med Lomsdal-Visten nasjonalpark er å:

Bevare et stort, egenartet og tilnærmet urørt naturområde. Bevare det biologiske mangfoldet med økosystemer, arter og bestander, geologiske forekomster, og kulturminner. Sikre variasjonsbredden av naturtyper og store sammenhengende barskogområder i regionen. Sikre grotter og karstformer mot all skade og mot at det fjernes biologisk eller geologisk materiale fra dem. Bevare, sammen med landskapsvernområdet i Indre Visten, et variert kystlandskap fra fjord til fjell på Helgeland.

Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området brukes til reindrift.

All motorisert ferdsel i nasjonalparken er i utgangspunktet forbudt, men nasjonalparkstyret har i noen tilfeller mulighet for å dispensere fra denne bestemmelsen. Forskriften åpner imidlertid ikke opp for barmarkskjøring til slike tiltak. Saken må derfor behandles etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen, naturmangfoldloven § 48.

Naturmangfoldlovens § 48 sier at forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. Søknaden må vurderes etter vilkårene om at det ikke må stride mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Disse vilkårene er kumulative, det betyr at hvis begge vilkårene er oppfylt kan forvaltningsmyndigheten vurdere om det skal gis dispensasjon.

Alle saker som berører natur skal i tillegg vurderes ut fra naturmangfoldlovens §§ 8-12.

Vurdering av saken

Området ble utredet i 2003 i forbindelse med verneplanprosessen. Dette ble gjort av [Miljøfaglig Utredning](#) Rapport 2004:3. Det beskrives i rapporten at dalbotnet og området nært gården i Lislørja var helt ugjennomtrengelig av plantet sitkagranskog, i tillegg beskrives det at plantene har spredd seg ut i et større område utenfor plantefeltet. I 2019 ble det gjennomført hogst av sitkagran på eiendommen. De siste årene har også nasjonalparkstyret vært brukt betydelige midler til å få bort oppslag av sitkagranskudd etter hogsten, og det er satt bevaringsmål for oppfølging av utviklingen.

I 2022 gjorde NiBIO en ny kartlegging (Basiskartlegging av området - NIN). Rapporten beskriver da at det fremdeles er oppslag av sitkagran både etter uttaket og i randsonene. I tillegg er det en god del kjørespor i dalbunnen etter tømmerdriften i 2019. Det er også uttrykt en bekymring for at den økende elgstammen utgjør en trussel for oppslag av løvtrær og revevegetering av området, særlig med tanke på etablering av alm. Hele området preges av hogsten som ble utført i 2019.

Det er registrert to viktige naturtyper like nord for hogstfeltene (Rik edellauvskog - DN hb13) Disse er klasset som viktig verdi, men berøres ikke av denne søknaden. Det er ikke registrert rødlistede- eller sensitive arter i området hvor det søkes om kjøring.

Kunnskapsgrunnlaget vurderes derfor som godt nok, og det vurderes heller ikke som aktuelt å bruke «føre-var-prinsippet».

Bilde hentet fra NiBIO rapport 2022.

Lislørja/Lilleørja gnr. 191 bnr. 1 i Brønnøy er en veiløs eiendom i en fjordarm ut nordøst fra Velfjorden. Eiendommen eise av Miljødirektoratet. Hele eiendommen er innenfor grensene på Lomsdal-Visten nasjonalpark. Tidligere har arealene rundt husene vært innmark, men etter tilplantingen med sitkagran har ikke arealene blitt benyttet til jordbruksdrift. Eiendommen har tidligere vært leid ut til jakt, men det er ikke inngått avtale om elgjakt i 2024. Det er heller ikke andre gjeldende tillatelser til motorferdsel i Lislørja med unntak av reindriftas direktehjemmel i verneforskriften. Den samlede belastningen vil derfor være helt minimal for denne tillatelsen.

Fjordarmene i Velfjord er sterkt påvirket av menneskelige aktiviteter langt tilbake i tid. Helt tilbake til 1600- tallet har disse områdene hatt tett bosetting. Bosettingen avtok kraftig og opphørte helt i store delområder for 50-60 år siden. Bruken av naturressursene var intens med omfattende hogst, beite og slått. Den "urørte naturtilstanden" som observeres i dag er m.a.o. et suksesjonsstadium fra et landskap som har vært intensivt utnyttet og opplagt har vært langt åpnere. Generelt står det i Miljøfaglig utredning sin rapport fra 2003 at mange av engene på innmark i utredningsområdet bærer preg av å ha vært både pløyd og gjødslet tidligere og er gjennomgående artsfattige og med dominans av nitrogentolerante arter.

Fra landingsplass med båt og opp til gårdstunet er det ca 200 meter. Dette er en relativ kort avstand, men vil gjøre riving- og restaureringsarbeid veldig tungvint med tunge og uhandgripelige tak/laster. Nasjonalparkstyret har i utgangspunktet mulighet til å gi tillatelse til slik transport på snødekt mark med beltekjøretøy (forskriftens punkt 6.3.e. Fjordarmene i Velfjord er ofte isdekt på vinterhalvåret, noe som gjør det vanskelig å utnytte vintersesongen til slikt arbeid. Helikopter vil også fordyre prosjektet unødvendig. Bakgrunnen for dette er å redusere marktrykket og slitasje på barmark. Dette er særlig sårbart for områder med våte partier og myr. Fra landingsplassen og opp til tunet er det stort sett morene og sterk grunn. Det ligger også spredt hogstavfall som evt kan benyttes til å kjøre på for å redusere marktrykk/slitasje.

Lomsdal.Visten nasjonalparkstyre innvilget i 2023 tillatelse etter samme vilkår og vurdering til lignende sak i Storfjorden.

Ellers skal kostnadene ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver (nml. § 11), noe som vil være aktuelt dersom det oppstår skade på naturmangfoldet som følge av motorferdselen, eller vilkår for tillatelsen ikke følges. På bakgrunn av de opplysningene som ligger til grunn, anser forvalter prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (nml. § 12) ivaretatt.

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Arbeidsutvalg Lomsdal-Visten	10/24	09.09.2024

Søknad om dispensasjon for bruk av deler av Lomsdal-Visten nasjonalpark til løshundprøver på elg, Helgeland elghundklubb.

Vedlegg:

- 1 søknad elghundprøve lomsdal-Visten.docx

Forvalters tilrådning

Helgeland elghundklubb gis avslag på søknad om dispensasjon for å arrangere løshundprøver på elg i Njaarke/Lomsdal-Visten nasjonalpark. Avslaget gis med hjemmel i verneforskriftens § 3.5.

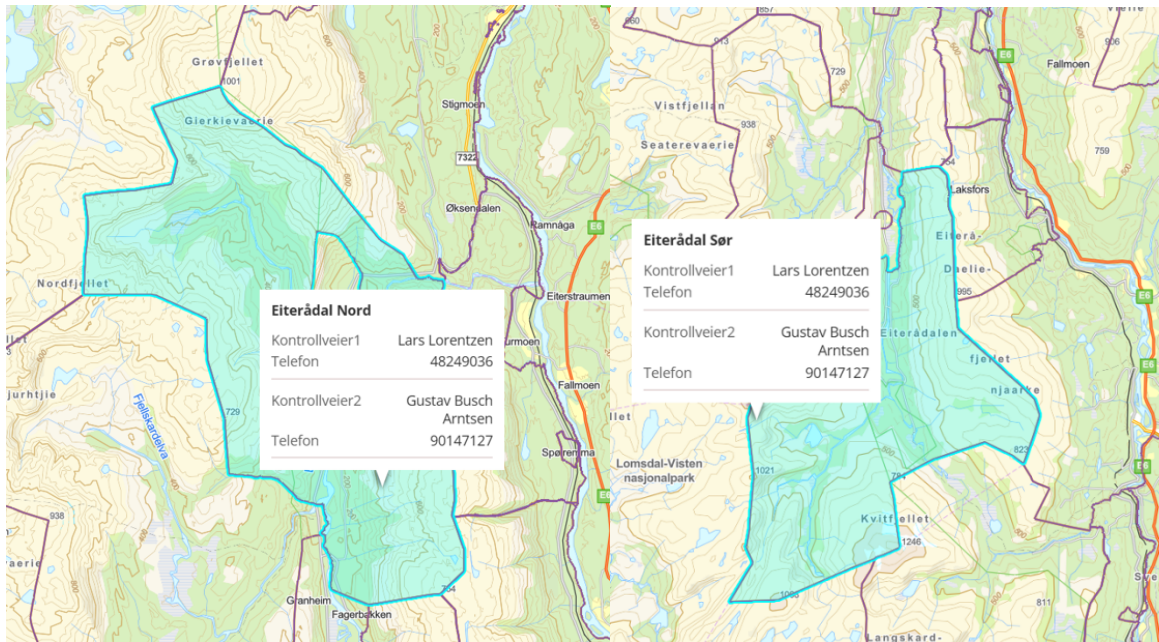
Søknaden

Helgeland elghundklubb har tatt kontakt i forbindelse med at de ønsker å få arrangert løshundprøver på elg i nye områder på Helgeland, og det er i søknad 11 august søkt om å få ta i bruk 4 områder til formålet.

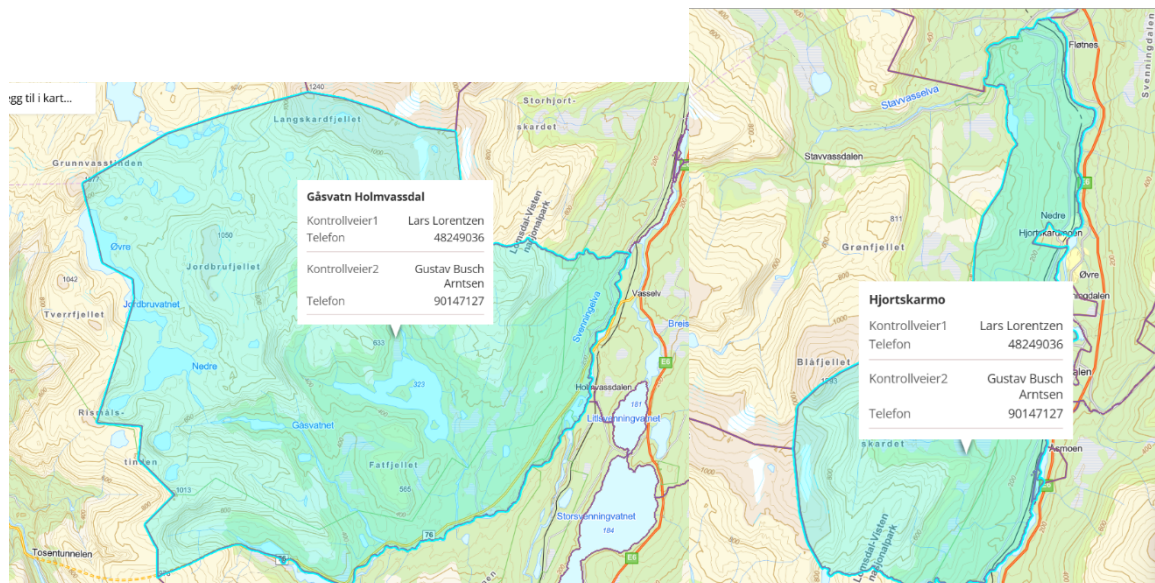
En prøvedag består av en hund, hundefører og dommer. Hunden slippes for å bli prøvd etter jaktprøvereglementet for løshund som består av 10 egenskapsmomenter, som er beskrevet i søknaden.

Hyppigheten beskrives i søknaden til ca. 1 til 5 dager på hvert jaktfelt. Prøveperioden starter 21 august og går ut januar, men på Helgeland avsluttes vanligvis prøvene når vinteren kommer.

Områdene det søkes om er Gåsvatn-Holmvassdal, Hjortskarmo, og Eiterådal (sør og nord). Kartene er vedlagt under:

Kart Eiterådalen Nord og Sør

Kart Gåsvatnet – Holmvassdal og Hjortskarmo

Naturmangfoldloven og verneforskrift

Lomsdal-Visten nasjonalpark/Njaarken vaarjelimmiedajve ble opprettet ved kgl.res. av 29. mai 2009. Verneforskriften forvaltes av Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre.

Formålet med Lomsdal-Visten nasjonalpark er å:

«Bevare et stort, egenartet og tilnærmet urørt naturområde. Bevare det biologiske mangfoldet med økosystemer, arter og bestander, geologiske forekomster, og kulturminner. Sikre variasjonsbredden av naturtyper og store sammenhengende barskogområder i regionen. Sikre grotter og karstformer mot all skade og mot at det fjernes biologisk eller geologisk materiale fra dem. Bevare, sammen med landskapsvernområdet i Indre Visten, et variert kystlandskap fra fjord til fjell på Helgeland.»

Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området brukes til reindrift.»

Det er viktig å presisere at nasjonalparkstyret forvalter områdene i samsvar med naturmangfoldloven og verneforskriften, og følger forvaltningslovens bestemmelser. Styret forvalter ikke etter andre lovverk, slik som reindriftsloven, hundeloven eller viltloven.

I henhold til verneforskriftens § 3, punkt 5 er det sakt at all ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner. Videre sier forskriften at organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten og at nærmere retningslinjer blir gitt i forvaltningsplanen.

Forvaltningsplanen slår fast at jaktprøver er en type organisert ferdsel som krever tillatelse fra vernemyndighetene.

Søknaden skal videre vurderes opp mot naturmangfoldlovens §§ 8-12, jf § 7.

Vurdering av saken

Som organisert ferdsel regnes alle organiserte turer der hovedmålsettingen er å se på dyre- og fugleliv uavhengig av arrangør, alle jaktprøver og idrettsarrangementer, samt organisert trening er organisert ferdsel uansett arrangør.

Helgeland elghundklubb ved Rune Sirijord tok tidligere i sommer kontakt med forvalter for avklaring om dispensasjon i forhold til verneforskriftene. Dette opplevdes som ryddig fra klubben, og det ble gitt beskjed om at dette var en type aktivitet som trengte dispensasjon fra verneforskriften.

Det søkes om bruk av relativt store deler av nasjonalparken til løshundprøvene i Grane og Vefsn kommuner. I de fleste feltene er hovedvekten av arealet innenfor vernegrensene. Perioden det søkes om er utenfor ordinær båndtvang og det opplyses fra søker at normalt avsluttes prøvene når vinteren setter inn (normalt desember).

Naturmangfoldlovens § 8 sier at alle vedtak som berører naturmangfoldet skal bygge på vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap om naturmangfoldet og virkningen på det.

Kunnskapen om naturverdiene i områdene anses som gode, men ikke fullstendige. Kunnskapen er i hovedsak hentet fra arbeidet med verneplan for Lomsdal-Visten (Miljøfaglig Utredning rapport 2004:3) og natrubase. For områdene i Eiterådalen og Skjølægda ble det også gjennomført utredning i forbindelse med forslag til verneplan for barskog i Midt-Norge, DN-papport 1991-1.

Gjennomføring av løshundprøven er på sensommer til vinter og forventes ikke å være i konflikt med plantelivet, geologiske forekomster eller kulturminner i området. Det finnes derimot lite kunnskap om hvordan løshundprøver kan påvirke annet dyreliv (enn det prøvene er ment på). Et av nasjonalparkens verneformål er bevare det biologiske mangfoldet. Forvalter mener at det ikke foreligger tilstrekkelig kunnskap om den generelle påvirkningen den omsøkte aktiviteten har på dyre- og fuglelivet i prøve-

områdene, og føre-var-prinsippet tillegges derfor stor vekt i denne saken, jf. nml § 9 Føre-var-prinsippet.

Det samiske naturgrunnlaget er en del av formålet til Njaarke/Lomsdal-Visten nasjonalpark, i tillegg er dyrelivet vernet mot vesentlige forstyrrelser i naturreservatene. Det er det ikke mulig å si akkurat hvor reinen vil stå, og om det vil være rein i slippterrengene.

Forvaltningsplanen sier ikke noe om utfallet i saker som kan ha konsekvenser for naturmiljøet, men det er viktig å vurdere omfang, tidspunkt og type aktivitet.

Løshundprøver er helt klart nødvendig i forhold til prinsippene for lovlig og forsvarlig jakt. Det er også viktig at viltet forvaltes forsvarlig av kommunene gjennom viltlovens bestemmelser. Dette vil også være det beste for å bevare de biologiske mangfoldet i økosystemene i nasjonalparken. naturmangoldloven § 15 første avsnitt sier imidlertid at: «Høsting og annet uttak av naturlig villlevende dyr skal følge av lov eller vedtak med hjemmel i lov. Ved enhver aktivitet skal unødig skade og lidelse på villlevende dyr og deres reir, bo eller hi unngås. Likeledes skal unødig jaging av villlevende dyr unngås». En må derfor vurdere om det er riktig å la slik aktivitet foregå i en nasjonalpark uansett tidspunkt. Dette forvaltes ikke av nasjonalparkstyret, men det bør legges til grunn ved behandling av eventuelt fritak fra båndtvangsbestemmelsene.

Dette er en ny type aktivitet, som ikke har vært gitt tillatelse til tidligere i Lomsdal-Visten nasjonalpark. Selv om det er søkt om en relativt beskjeden aktivitet på hvert felt i søknaden kan en tillatelse likevel føre til presedens og aktivitet eskalere over tid, slik at den samlede belastningen i området vil kunne bli stor totalt sett, jf. nml. §10. Forvalter vurderer at de negative og uavklarte konsekvensene er større for naturmiljøet enn de positive og innstiller derfor på et avslag på løshundprøver i nasjonalparken.

Ifølge søknaden fra Helgeland elghundklubb er styret også gjort kjent med at disse prøvene skal foregå i andre områder utenfor nasjonalparken. Det finnes derfor mulighet for å lokalisere den omsøkte aktiviteten til områder utenfor disse sårbare områdene, jf. nml §12 Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Helgeland elghundklubb
Løshundutvalget v/Rune Sirijord

Bjørnar Aarstrand
nasjonalparkforvalter

Søknad om dispensasjon for bruk av deler av Lomsdal-Visten nasjonalpark til løshundprøver

Vi søker herved om dispensasjon fra vernebestemmelsene for å arrangere løshundprøver på elg.

Helgeland elghundklubb trenger flere egnede områder for å arrangere løshundprøver på elg. Det er områdene Gåsvatn Holmvassdal, Hjortskarmo og eitrådal nord og sør der vi kan komme innom nasjonalparken. Se vedlegg.

Vi håper nasjonalparkforvalteren som forvaltningsmyndighet ser verdien av den jobben elghundklubben gjør for å forbedre og motivere flere til å trene opp gode elghunder som igjen vil føre til en mer effektiv jakt og bedre forvaltning av elgstammen.

En prøvedag består av en hund, hundefører og dommer. Hunden slippes for å bli prøvd etter jaktprøvereglementet for løshund som består av 10 egenskapsmomenter: 1. Søk, 2. Evne til å stille elg, 3. Evne til å stille elg i uttaket, 4. Losarbeidets kvalitet, 5. Påhengelighet, 6. Oppførsel når losen løsner og evnen til stille støkket elg, 7. Lostid, 8. Losmålets hørbarhet, 9. Bruken av målet og 10. Lydighet og samarbeid.

Det er snakk om noen få prøvedager ila. sesongen ca. 1 til 5 dager på hvert jaktfelt. Prøveperioden starter 21 august og går ut januar, men i våre områder avsluttes vanligvis prøvene når vinteren kommer i desember en gang.

Mvh

Helgeland elghundklubb

V/ Rune Magnus Vatshaug Sirijord